

CARLES MITJÀ

L'argot dels joves gironins

MONTSERRAT ROMÀ I ROURA

Un argot és un llenguatge específic d'una determinada professió o grup social. La definició més exacta que he trobat per a l'objecte d'aquest treball és la que dona Gabriel Ferrater a la *Gran Enciclopèdia Catalana*: «les formacions lèxiques i fraseològiques que es posen de moda, generalment a certs sectors de les poblacions urbanes». Efectivament, m'he proposat estudiar l'argot dels joves gironins. Es tracta de l'estudi d'uns dos-cents mots i expressions recollits de viva veu entre el desembre de 1985 i el març de 1986. Els informants d'aquest argot són joves que no superen els vint-i-cinc o trenta anys, que viuen o es mouen per Girona —calia restringir-se a una localitat concreta, tot i que molts mots són coneguts per un gran nombre de joves del país—, i que habitualment parlen en català. L'extracció social d'aquests parlants és ben diversa, però el que tenen en comú, sobretot, és que els agrada anar a bars, xerrar

amb els amics, beure, escoltar música, anar a concerts, fumar-se uns porros... És en aquest ambient on s'origina i s'usa l'argot. Cal tenir-ho molt en compte.

Fonts

Com qualsevol argot, també aquest nostre es basa en mots trets de la parla catalana usual i en manlleus a altres llengües, especialment l'anglès, el castellà i el llenguatge gitano. Però tots aquests mots són convenientment adaptats semànticament —i en alguns casos, quan procedeixen d'altres llengües, fònicament— a les circumstàncies de vida dels parlants.

Podem observar, però, que moltes paraules s'usen també en l'argot de la droga —majoritàriament, els anglicismes abans esmentats, comuns a molts països—. També moltes són usades en l'argot delinqüent

—paraules summament difícils de destriar de les que provenen del caló. Els gitanos i els delinqüents són mons que sovint han anat molt units—. El nostre argot, per tant, deixa influir-se per altres creacions lingüístiques del seu mateix tipus. Moltes paraules no són creades directament pels informants, sinó que solen provenir d'altres argots per ser convenientment adaptades, si cal, a l'ús que en fan els joves parlants.

Quan descobrim això, immediatament se'ns plantegen unes preguntes: per què l'argot juvenil pren paraules de l'argot de la droga?, per què de l'argot delinqüent? La primera qüestió té una resposta força clara. El jovent d'avui té un contacte íntim amb la droga, si més no amb l'alcohol i el haixix (comproveu la gran quantitat de sinònims recollits que designen una borratxera o la cigarreta de haixix). La segona qüestió cal enfocar-la d'una manera diferent. Crec que ningú —ni els mateixos parlants, he pogut comprovar-ho, encara que sempre hi ha excepcions— no qualificaria aquests joves de marginats socials o de delinqüents. Què cal pensar, doncs?. Jo diria que és, com molt bé defineix Gabriel Ferrater, una qüestió de moda. Un llenguatge de font delinqüent que s'estén a la resta de societat-jove. I és que les modes tenen un paper importantíssim en els argots, especialment en aquest nostre, un argot juvenil (segurament és el jovent el grup social més influenciable per les modes). Moltes paraules recollides s'usaven abans, i moltes altres no es recordaran o estaran passades de moda, i per tant no s'usaran, d'aquí dos, tres o deu anys. Aquesta és una de les principals característiques de qualsevol argot. Per això m'ha calgut concretar tant el temps històric: es tracta, com ja s'ha dit, d'una mostra recollida entre el mes de desembre de 1985 i el mes de març de 1986.

L'estudi del llenguatge

Per a l'estudi dels mots vaig cercar-los a diferents diccionaris: el *Diccionari General de la Llengua Catalana* de Pompeu Fabra, el *Diccionari català-valencià-balear* d'Alcover i Moll. També vaig cercar la traducció castellana dels mots als diccionaris *Aristos* i *Diccionario etimológico castellano e hispánico* de Joan Coromines.

Em van ser de moltíssima ajuda el *Diccionario cheli* de Francisco Umbral, els vocabularis de Juli Vallmitjana que apareixen a les seves obres *La Xava* i *Sota Monjuïc*, i, sobretot, el *Vocabulari de l'argot de la delinqüència* de Joan J. Vinyoles i Vidal.

A l'hora de seguir un esquema d'estudi, vaig basar-me en el que diu Lluís López del Castillo a *Llengua standard i nivells de llenguatge* quan parla dels argots. Així vaig establir un esquema de treball que em va permetre classificar els mots de la següent manera:

1. Creació a partir de transformacions de la llengua comuna.
 - 1.1. Transposició de significat.
 - 1.2. Transformació de significat.
2. Influències d'altres llengües.
 - 2.1. Manlleus del castellà.
 - 2.2. Manlleus de l'anglès.
 - 2.3. Manlleus del caló.
3. Altres mots.
 - 3.1. Sense relació amb el significat diccionariat.
 - 3.2. D'origen desconegut.

El tercer grup resultava imprescindible. He trobat mots la procedència dels quals m'era impossible descobrir. Però dins aquest grup calia fer distincions. Els que tenien una forma coneguda, registrada en els diccionaris, però amb un significat distint del que s'hi

ARXIU

BIBLIOGRAFIA

- ALCOVER I MOLL, *Diccionari català-valencià-balear*. 10 vols. Barcelona, 1968-1969.
- MANUEL ALVAR, *Lengua y sociedad*. Ed. Planeta, 1976.
- JOAN COROMINES, *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. 4 vols. Curial edicions. Caixa de Pensions «La Caixa». Barna, 1980-1984.
- JOAN COROMINES, *Diccionari crítico etimológico castellano e hispánico*. 5 vols. Ed. Gredos. 1980-1983.
- Diccionario de la Lengua española*, 2 vols. Real Academia Española. Ed. Espasa-Calpe. Madrid, 1984.
- Diccionario Ilustrado de la lengua española*. Aristos. Ed. Ramón Sopena, S.A. Barna, 1975.
- POMPEU FABRA, *Diccionari General de la Llengua Catalana*. Ed. Edhasa. Barna, 1980.
- Gran Enciclopèdia Catalana*. 15 vols. Ed. 62. Barna, 1970-1980.
- MARIA JAÉN, *Amorrada al piló*. Columna edicions, S.A. Barna, 1986.
- LLUÍS LÓPEZ DEL CASTILLO, *Llengua standard i nivells de llenguatge*. Ed. Laia. Barna, 1976.
- QUIM MONZÓ, *L'illa de Maians*. Edicions dels Quaderns Crema. Barna, 1985.
- F. M. PABANÓ, *Historia y costumbres de los gitanos*. Diccionario español-gitano-germanesco. Ed. Giner.
- FRANCISCO UMBRAL, *Diccionario Cheli*. Ed. Grijalbo. Barna, 1976.
- JULI VALLMITJANA, *Sota Monjuïc*. Ed. de «L'Avenç». Barna, 1908.
- JULI VALLMITJANA, *La Xava*. Ed. de «L'Avenç». Barna, 1910.
- JOAN J. VINYOLES I VIDAL, *Vocabulari de l'argot de la delinqüència*. Ed. Millà. Barna, 1978.

recollia; i els que no es trobaven documentats en cap recull. En ambdós casos m'he limitat a fer conjectures, si ho considerava pertinent.

Els altres grups crec que són clars. El primer és el de creació pròpia de l'argot. El segon, el de manlleus. Aquí cal repetir que molts mots manlevats a altres llengües són ja, en aquestes, mots d'argot (el problema més gran, com ja he dit, consisteix sobretot a destriar els mots del llenguatge gitano i els d'argot de delinqüents. Però també cal tenir en compte que molts castellanismes són extrets del mateix argot del jovent castellanoparlant. Per tant, alhora que castellanismes són també mots d'argot. El mateix podem dir del grup d'anglicismes, la majoria dels quals pertany a l'argot de la droga).

El resultat d'aquest treball és el següent diccionari. A cada paraula s'hi troba la definició (he usat a vegades les definicions d'altres diccionaris quan coincideix amb el significat de la paraula en l'argot, i he citat entre parèntesi l'autor del diccionari usat en cada cas) i exemples on s'usa el mot en qüestió. Esmento també la seva procedència —castellà, anglès, caló— o la manera com s'ha creat quan es tracta de transformacions de significat. Les paraules del grup 3.2. van qualificades com a «indocumentades» i les del grup 3.1., «sense relació amb el significat diccionariat». A la resta de paraules pot observar-se sense dificultat la relació (generalment una associació d'idees) entre el significat d'argot i el significat donat en la parla usual. Aquest darrer grup és el majoritari, el que correspon en l'esquema donat al títol «1.1. Transposició de significat».

Abreviatures usades

adj.	adjectiu
angl.	anglicisme
cal.	del caló
cast.	castellanisme
esp.	especialment
expr.	expressió
f.	substantiu femení
ind.	indocumentada
m.	substantiu masculí
per ext.	per extensió
s. rel.	sense relació amb el significat diccionariat
v.	verb
v. intr.	verb intransitiu
v. pr.	verb pronominal
v. tr.	verb transitiu

A

àcid m. Dietilamida de l'àcid d-lisèrgic. 2. Dosi d'aquesta droga. (Vinyoles).

amuermar-se v. pr. Avorrir-se. Quan una situació decau o va de baixa, arriba el **muermo**. Ind. *Quan van acabar de tocar, el muermo va ser total. Avui estic molt amuermat, millor no surto de casa.* També pot funcionar com a v. tr. *Aquesta música l'ha amuermat.*

anar de... com... Construcció verbal: **anar+preposició**. Ús peculiar del verb *anar*. Substitució dels verbs *estar* i *ésser* per un verb de moviment. *Anar de dur* (ser). *Anar com una moto* (estar molt bé, molt animat, generalment a causa de la droga).

antro m. Cast. Local —bar generalment— d'aspecte cavernós. Per extensió, qualsevol local. *El bar d'en Pep és un antro, però posen música guai.*

apalancar-se v. pr. Cast. Aturar-se, posar-se còmode, no fer res que requereixi esforç físic. *Quan he acabat de treballar m'he apalancat amb un gust!* També actua com a v. tr. *Aquesta pel·lícula l'ha apalancat.*

apalancament m. Acció d'apalancar-se.

apujinar [apuxinà] v. tr. cal. *apujinar*. Pagar. *He apujinat tres talegos per la jaqueta.*

aixantar o atxantar v. intr. Possible cal. Callar. Gairebé només s'usa en l'expressió: *aixanta!* (Calla!) Fins i tot quan es dirigeix a més d'una persona.

B

basca f. s. rel. Grup de gent mínimament homogènia. O tenen amistat, o idees comunes, o vestimentes comunes... *Vam anar a sopar tota la basca.*

ARXIU

bati m. Cal. Pallissa. *Quin bati li han fotut al Barça. Es van barallar i li va fotre un bati.*

birra f. De l'italià *birra*. Cervesa. *Una birra ben fresca, que em moro de set.*

biruji [birúxi] m. ind. Aire fred, fred en general. *Quin biruji al carrer.*

bisnis m. angl. *business*. Petit negoci. Usat generalment quan algú compra costó o algun altre tipus de droga. *Vull fer un bisnis per tenir xocolata aquestes festes.*

bitxo m. s. re. Veieu **trip**.

bocata m. Del cast. *bocadillo* amb la incorporació del sufix *-ta*. Entrepà. *Tinc ganes de papejar un bocata ganso de formatge.*

bòfia f. cal. Policia. Apareix al diccionari Alcover-Moll com a pertanyent a l'argot barceloní. *La bòfia ens va registrar.*

bolinga f. ind. Borraxera. *Quina bolinga el dissabte a la nit!*

bolingasso m. Del mot **bolinga** amb la incorporació del sufix augmentatiu cast. *-asso*. Borraxera.

bolo m. Cast. Bluf. Acció de fer veure que una cosa és més important, valuosa... que no és. *Aquest nou conjunt és un bolo.*

boquilla m. Possiblement cal. *boquis* (boca) o cast. Persona que parla molt i no fa el que diu. *És un boquilla, tot el que diu són pel·lícules.*

borde adj. Probable cast. Antipàtic (Umbral). *Passa d'ell, és un borde.*

braga f. Cosa que no agrada. *Aquest disc és una braga.* Quan es refereix a persones vol dir estar molt cansat, estar fet pols. *Estic fet una braga, estic molt cansat.*

bronca f. Cast. original al món de la delinqüència. Renyada o baralla sorollosa (Alcover-Moll). *Vam tenir bronca amb en Pep.*

bronques m. i f. Creació a partir del mot **bronca**. Persona a qui agrada la bronca. *En Pep és un bronques.*

buitre m. i f. Cast. Persona que està sempre a la que cau. Persona que va de gorra. *M'ha tornat a demanar peles, és un buitre.*

bullla f. Cast. Veieu **bronca**. També pot tenir el sentit de pallissa verbal. *Deixa'm en pau i no em fotis més la bulla.*

bullero adj. Creació a partir de **bullla**. Que li agrada la bulla.

C

calés m. Familiarment, diners (Fabra).

camell m. Traficant de droga. *M'agradaria lligar costó, però no trobo cap camell.*

canada f. Acció de **canar**.

canar v. intr. Fer pagar una cosa en excés, propi de l'Empordà (Alcover-Moll). *M'han canat en aquell bar.*

canguelo m. Cal. Por. El diccionari Alcover-Moll recull la forma *cangueli*.

cantar v. intr. Cridar l'atenció una cosa. *Aquest jersei verd canta moltíssim.* També, fer pudor. *Com canten les escombraries!*

canuto m. Cast. Cigarreta feta amb una barreja de haixix o marihuana i tabac ros. *Tens paper per fer un canuto?*

canya En l'expressió **fotre canya**, que vindria a ser un sinònim d'animar (a vegades, també apallissar). *Fotre canya a algú:* dir-li alguna cosa perquè s'animi o canviï d'actitud. *Fotre canya al cotxe:* augmentar la velocitat. *Fotre canya a un disc, un instru-*

LLETRES

ment: elevar el volum. També un instrument, un disc, poden **fotre canya** en el primer sentit, o sigui, actuant com a subjectes de l'acció.

carca m. i f. Cast. Reaccionari, persona d'idees retrògrades (Fabra). Segons el diccionari Alcover-Moll procedeix de la reducció del mot gallec *carcunda* (avar). *El meu pare és un carca.*

careto m. Del mot *cara*, per transformació de la vocal final i l'addició d'un sufix. Despectivament, *cara*. *Té un careto el pobre tiu!*

carregar-se (algú) v. pr. Fer mal a algú. Matar-lo. *Me'l vaig carregar amb quatre nates. S'han carregat l'Olof Palme.*

carro m. Cotxe. *Teniu carro per a aquesta nit?*

carrossa m. i f. Persona gran. Per ext., persona que no està al dia.

cascar v. tr. Copejar fins a produir contusions (Fabra). *El van cascar ahir, per això porta l'ull morat. Parlar molt. Em vaig passar la tarda cascant amb en Pau.*
cascar-la: masturbar-se (Alcover-Moll).

cascat, -ada participi de **cascar**. Adj. Estar cansat, malalt, no trobar-se bé físicament. *Estic cascat per culpa del constipat.*

cavall m. s. rel. Heroïna.

cego m. Cast. Estat en què es troba un quan ha pres droga. *Després dels canutos anava molt cego.*

ciri m. s. rel. Enrenou, baralla. *Es va muntar un ciri després de l'envelat.*

clapar v. intr. Cal. Vulgarment, dormir (Fabra).

clau m. Una cosa molt cara. *Aquest disc és un clau.* L'acció de pagar una cosa molt cara. *M'han fotut un clau pel disc.* L'acte sexual. «Sempre que es trucaven, estaven convençuts, tots dos, que acabarien fotent un clau al llit, a la taula de l'estudi o a la cadira de la cuina» (Maria Jaén, *Amor-rada al piló*, pàg. 33).

clavada f. Com **clau**, en les dues primeres accepcions.

clavar v. intr. Veieu **canar**.

coca f. Apòcope de cocaïna.

coco m. Cap, testa; en el llenguatge familiar de l'Empordà i de la Costa del Llevant (Alcover-Moll). Esp. usat en l'expr. **Menjar el coco**. *Es passa els dies menjant-se el coco.*

col.lega m. i f. Amic, company. *Pots fiar-te d'ell, és un meu col.lega.*

col.locar-se v. pr. Drogar-se (Vinyoles).

connectar v. tr. Relacionar-se amb una persona després de molt temps sense veure-la. *Per fi he connectat amb la Núria.* Saber de què va una conversa, tema... *No connecto amb el que diuen.* Fer-se amb la gent. *Amb en Pep no puc connectar.*

costo m. Cast. Haixix. *No tens costo per passar?*

cremat, -ada adj. Cansat, avorrit de fer una cosa. *Tant anar de marxa, en Joan està cremat.* També, esgotat físicament.

cubata m. Format a partir de la paraula *cuba* més el sufix *-ta*.

Cuba-libre: beguda formada per la mescla d'un refresc i una beguda alcohòlica.

curda f. Possiblement cal. Borratera. Segons Alcover-Moll, emprat en l'argot dels malfactors.

currar v. intr. Cal. Treballar. *Estic currant en unes oficines.* També v. tr. Apallissar. *Ahir el van currar, en Joan.*

curro m. Format a partir del v. **currar**. Feina, treball, ocupació professional. *Estic buscant curro.*

cutre adj. Brut, miserable; a vegades inclou la idea de vell. *És un bar molt cutre* (**cutre**: tacaño, miserable. (Diccionario de la Real Academia Española)).

D

desconnectar v. tr. Perdre la relació amb una persona. *Fa temps que no veig la Marta, ens hem desconnectat.* Perdre el fil d'una cosa, voluntàriament o involuntària. *Quan em parla en Pep, normalment desconnecto i passo.*

dinyar-la v. intr. Possible variació o error del v. cal. *jinyar*. Vulgarment, morir (Fabra).

donar punts expr. usada per qualificar l'actitud o les paraules d'una persona. Sovint usada en sentit irònic. Per exemple en una conversa: —*Has trucat a la Marta per si té les entrades?*
—*Oh, no! Ho he oblidat!*
—*Molt bé, nena, mil punts!*

E

enrotllar-se v. pr. Comunicar-se. Aquesta comunicació comporta **rotllos**; així hi ha **rotllos** d'amor, de negocis, de treball... tots diferents, perquè segons el context cal un tipus de comunicació o altre. Els **rotllos** poden ser bons o dolents, dependrà de si s'estableix una bona comunicació. Igualment la gent **s'enrotlla** (**bon**

rotllo o **enrotllar-se bé** o **no s'enrotlla** (mal rotllo o enrotllar-se malament). *Ens enrotllem bé amb en Francesc, portem un rotllo molt maco. Vaig tenir mal rotllo amb la Maria, ens vam barallar.*

enrotllat, -ada Participi d'enrotllar. Adj. Que porta **bon rotllo** o **s'enrotlla**.

escaquejar-se v. pr. Escapolir-se (Vinyoles). Ind. Lliurar-se de fer una cosa que no agrada. *La Maria m'ha dit per ajudar-la a pintar, però m'he escaquejat.*

esnifar v. tr. Angl. de *sniff*. Inhalar, especialment inhalar cocaïna. *Podem esnifar unes línies abans de marxar.*

espit m. Angl. de *speed*. Animació. *Porto molt espit, avui.*

espitós, -a adj. A partir d'**espit**. Molt animat. *Em sento molt espitós, avui.*

esquilar v. intr. Fer pagar excessivament (Alcover-Moll).

(Fabra). Borraxera. *A la festa vaig agafar un gat increïble.*

globo [glò u] m. Cast. Borraxera. També, sensació del moment en què la droga fa el seu màxim efecte. *Amb aquesta xocolata pots agafar un globo...!*

guai expr. d'eufòria, que significa que està molt bé, que és una cosa magnífica... s. rel. *Què guai!*. També usat com a adj. *Quina moto més guai!*

guano m. Objecte o situació que desagrada. *Aquesta cançó és un guano.*

guapo, -a adj. Cast. Bonic, més referit a coses que a persones. *Una moto guapa. Un disc guapo.*

guiri m. i f. Possible apòcope de *guirigall*. Estranger. «*El convidà a una copa i continuà xerrant amb les guiris*» (Amorrada al piló, Maria Jaén, pàg. 68).

guita f. Cast. o Cal. Diners. *Avui et convido, tinc guita.*

gust Estar o posar-se a gust, drogar-se (Vinyoles).

F

fantasma m. Persona que mai no es sap on és ni què fa. *Fa dies que no veig en Carles, però no m'estranya perquè és un fantasma.*

farra f. Cast. de procedència sud-americana. Gresca, festa. *Farem una farra molt maca pel seu aniversari.* Per a l'expr. **anar de farra**, veieu **anar de marxa** (marxa).

fer pols En l'expr. *estic fet pols*: estic molt cansat. Quan es refereix a algun objecte, *tinc les sabates fetes pols*: molt malmenades.

filing m. Angl. de *feeling*. Estat eufòric, amb ganes de moure's, passar-ho bé. *M'agrada aquesta cançó, té molt filing.*

flash m. Angl. de *flash*. Impressió agradable, inspiració. *Va ser un flash trobar-me-la a la platja.*

flipar v. intr. Possible angl. de *flee*. Al·lucinar, per causa de la droga

principalment. *Els canutos m'han fet flipar.* El sentit d'al·lucinar pot traslladar-se a multitud de sensacions de la vida quotidiana. *La Maria flipa amb en Joan. La Maria flipa amb la jaqueta nova.*

G

gamba f. Possible metàfora pel color. Bitllet de cent pessetes. *Tens una gamba per pagar-me el cafè?*

ganso, -a adj. s. rel. Gros. *És una casa molt gansa.*

garito m. Cast. Veieu **antro**.

gasofa f. A partir de l'abreviació del mot originari i l'addició del sufix -fa. Gasolina. *No tinc una gota de gasofa al cotxe.*

gat m. Estar gat, estar embriagat

H

haix m. Apòcope de haixix: preparació narcòtica que es treu del cànem, destinada a ésser massegada o fumada (Fabra).

hortera m. i f. ind. De mal gust. *Porta un vestit molt horterera.*

horterada m. i f. Com **hortera**. *Aquesta pel·lícula és una horterada.*

I

iogurtera f. Furgó policial. (Dins la iogurtera hi ha mala llet) *Darrera la manifestació hi anava la iogurtera.*

ionqui o **jonqui** m. i f. Angl. de *junkie* (possible diminutiu de *junk*). Heroïnòman.

LLETRES

J

jaco [xáKo] m. Cast. A partir del mot **cavall**. Heroïna.

jalar [x lá] v. tr. Cal. Menjar. *Vaig jalar moltíssim el dia del casament. m. Menjar. Ens vam fotre un jalar molt bo per sopar.*

jeta [x t] f. Cast. Cara, esp. cara dura. *Tens molta jeta, tu!!*

jinyar [xipá] v. intr. Cal. Anar de ventre, cagar. Per relació de sentits, quan un té molta por (o sigui, està cagat de por) es diu que **està jinyat** (és l'expr. més usada).

joing [] m. Angl. de *join*. Veieu **canuto**.

julai [xuláj] m. i f. Ind. Que no s'enrotlla. Vindria a ser un sinònim de **borde**, però s'usa menys que aquest darrer terme.

L

làbia m. i f. Cast. com **boquilla**.

legal m. i f. Persona que saps de què va i, dins aquests límits, és de confiança i s'enrotlla bé. *He parlat amb aquell professor i sembla un tiu molt legal.*

liar v. tr. Cast. Enredar una cosa. *Ha començat a xerrar i ens ha liat a tots.*

liar-se v. pr. Cast. Enredar-se un mateix amb les pròpies paraules, pensaments o accions. *Deia que coneixia el camí i es va liar.*

línea f. La cocaïna preparada en forma de ratlla per poder inhalar millor.

liquidar v. tr. Matar. *Al final de la pel·lícula el liquiden.*

llet f. *Estar de llet*, tenir molta sort (Alcover-Moll. Usat a Manresa, en llenguatge grosser). Sort. *Ha tingut molta llet de trobar aquest curro. S'ha fotut una nata amb el cotxe nou, té una mala llet! Cop,*

caiguda, xoc. Va entrebancar-se i es va fotre una llet. Mala llet. Ésser de mala llet, tenir mal geni i mala intenció. *Fer una cosa amb mala llet*, amb malícia, amb intenció de fer mal (Expr. pròpies del llenguatge grosser, segons Alcover-Moll). *Millor no li diguis res, gasta molta mala llet.*

lligar v. tr. Aconseguir alguna cosa. *Haig d'anar a l'estanc a lligar tabac. Vol lligar-se la Maria. Ha lligat un costo molt bo. Entendre. No lligo res del que diuen.*

lloro m. Aparell de ràdio. Cassette. *Engega el lloro. En l'expr. estar al lloro, al llorol*, parar atenció, atenció!

luc m. Angl. de *look*. Imatge personal, aspecte físic. *Amb aquest tallat de cabells ha canviat el luc.*

M

macarra m. Com **macarró**.

macarró m. El qui viu dels guanys d'una dona prostituïda (Fabra). Per extensió, tot aquell que pot semblar-ho, que dona la imatge.

maco [máKo] m. Ind. Presó.

mai m. Possible angl. de *may*. Veieu **canuto**.

mamar v. tr. Beure tota classe de líquid i especialment líquid alco-

hòlic (Alcover-Moll). *A la festa vam mamar quantitat.*

manduca f. Familiarment, menjar (Fabra).

manducar v. tr. i intr. Familiarment, menjar (Fabra).

mangar v. tr. Possible cal. Agafar alguna cosa, robar. *Em van mangar el rellotge al mig de la Rambla.*

mangui m. i f. Persona o cosa de poc valor (Vinyoles). Possible creació a partir de **mangar**.

mària f. Apòcope de marihuana.

marron [m ón] m. Situació desagradable, situació compromesa. *Sempre, cap a aquesta hora, hi ha marrons en aquell bar.*

marxa f. Esperit eufòric. Ritme vital amb moviment i optimisme. *És un tiu amb molta marxa. Anem de marxa*, expr. que significa sortir a divertir-se: anar a bars, mamar, ballar, passar-s'ho bé... **Marxal!**, exclamació que s'usa per reclamar més **marxa** dins el context on es pronuncia.

marxeta f. Diminutiu de **marxa**. **Marxa** lleugera i agradable.

marxós, -a adj. Que té o porta **marxa**. *És un tiu molt marxós.*

merda f. Haixix. Metàfora pel color.

modelno, -a adj. Cast. de *moderno*, dit d'una manera irònica i, a vegades, fins i tot despectiva. *Passo d'aquesta plaga de modelnos.*

mogolló [mu u ó] m. Ind. Massa de gent caòtica. *Van atracar el banc i es va formar un mogolló allà davant.*

moguda f. Del v. *moure's*. Moviment de gent amb unes intencions més o menys determinades. *Quan el Barça guanya hi ha moguda a la Rambla. La moguda del concert va ser guapa.*

molar v. tr. Possible cal. Agradar (una cosa, una situació, una persona). *La Teresa em mola. Els pantalons em molen.*

mono m. Simptomatologia de l'abstinència de droga. Usat generalment per a heroinòmans, però també en molts casos d'abstinència, voluntària o no, d'alguna cosa (ús irònic). *Tinc mono de tabac. Tinc mono de son.*

moro m. El Marroc. Només en l'expr. *baixar al Moro a lligar costo*, anar al Marroc a comprar haixix, per a ús particular o amb el propòsit de revendre.

morro m. Veieu **jeta**.

muermo [mu rmu] m. Veieu **amuermar-se**.

muntar-se v. pr. Arribar a un nivell més alt, a un grau superior (d'intensitat, de dignitat, de poder...) (Alcover-Moll). Enriquir-se (Vinyoles). Organitzar-s'ho bé, en el camp del viure i del treballar. *Té vint-i-cinc anys i ja està muntat.*

N

nàpia f. Cast. Nas. Nas gros (mot d'argot. Alcover-Moll).

nata f. bufetada, caiguda, xoc. *Es va fotre una nata amb el cotxe.*

nenà f. Noia. Connotació carinyosa. Segons el context pot referir-se també a la xicoteta o a una noia especialment maca. *Mira quina nena! És la nena d'en Carles.*

nyaco m. Ind. Veieu **nata**.

nyego m. Possible reducció del mot xarnego. Despectivament, persona de procedència castellana.

O

obrir-se v. pr. Possible cal. *abrí* (fora, a l'exterior). Marxar d'un lloc cap a un altre, conegut o no. *Jo m'obro, que tinc molta son.*

P

Pàfia f. Pesseta, en l'argot modern (Alcover-Moll). *M'ha costat dues-centes pàfies.*

paio, -a Noi, noia. Persona llesta (Vinyoles). Popularitzat a través del **paio** que usen els gitanos per referir-se a una persona no gitana. *En Joan? Vols dir aquell paio de Mataró.*

pal m. i f. Funció adj. Cosa pesada, difícil de suportar. *Aquest llibre és un pal. Quin pal de conferència!* m. Pallissa verbal, renyada. *Quan arribi a casa em caurà un pal* (m'esbroncaran). *Vaig trobar-lo i em va fotre un pal* (em va explicar alguna cosa pesada).

palmar-la v. intr. Cast. Morir. *La va palmar d'accident.*

papeig m. Cast. de *papeo*. Menjar. *Un papeig molt bo.*

papejar v. tr. Cast. de *papear*. Menjar. *Anem a papejar que tinc gana.*

pària m. i f. Persona que no resulta agradable de tracte. *No vull ni veure'l, és un pària.*

parida f. Ximpleria. *No en facis cas, és una parida.*

pasma f. Gent de la policia, en l'argot dels malfactors barcelonins (Alcover-Moll). Cal. Com **bòfia**.

passar v. tr. Actitud que consisteix a prescindir d'una cosa, generalment perquè no agrada. *Passo de fumar.* **passar-se** v. pr. Anar més enllà del que es considera lícit, permès, o adequat a una circumstància. *S'ha passat un pèl dient això.*

passat, -ada Participi perfet de **passar**. Adj. quan algú està molt col·locat per la droga o l'alcohol. *Va molt passat amb tanta coca.* **Una passada** f. cosa que agrada molt, perquè generalment surt dels límits del que és habitual. *L'actuació ha estat una passada.*

pasta f. Familiarment, diners (Fabra).

LLETRES

pastel m. i f. Cast. Cosa mal feta, a vegades, sinònim de **guano**. *La festa va ser un pastel.*

pastelero Adj. Cast. Que fa sovint **pastels**. *No el deixis que t'ajudi a organitzar-ho, és un pastelero.*

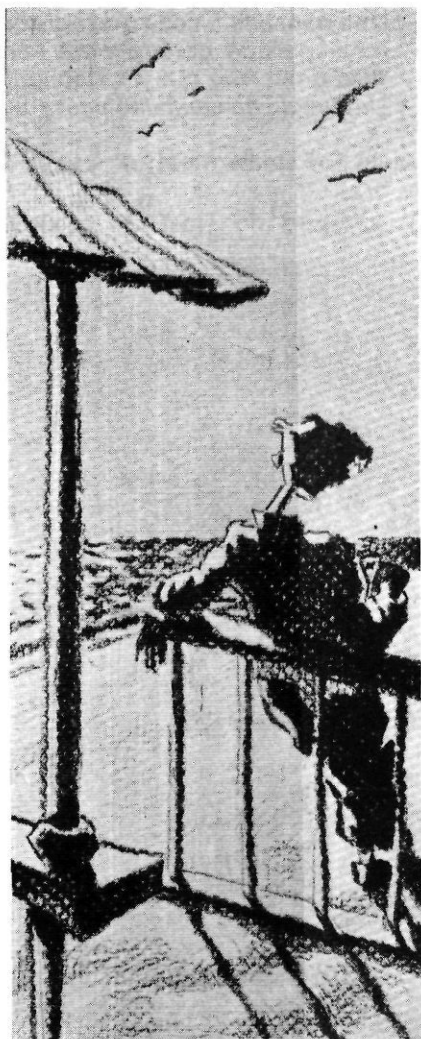
pava f. Noia. Generalment en sentit admiratiu. *Fixa't quina pava.*

pedra f. Partícula de haixix suficient per liar un o dos porros. *No he pogut lligar costo però em queda una pedra d'ahir.*

peles f. Familiarment, pessetes (Fabra).

pel.lícula f. Conte, història; quan algú explica una cosa de manera fantàstica, que visiblement és mentida. *En Jaume deixa anar cada pel.lícula!*

pelma m. i f. Persona pesada, sobretot per la seva xerrameca. És terme d'argot (Alcover-Moll). *Quin tiu més pelma, m'ha estat explicant tota la seva vida.*

penjada f. De **penjar-se**. Moment en què la droga provoca el seu màxim efecte. *Quina penjada, dissabte a la nit.*

penjar-se v. pr. Estar patint els efectes de la droga. *Es penja massa sovint.* Per ext., quan algú es troba molt sol, o no sap què fer, o està depressiu, es diu que **està penjat**. *La Maria el va deixar i ara està molt penjat.*

penjasso m. De **penjar-se**, amb l'addició del sufix cast. -asso. Veieu **penjada**.

per un tubo Cast. Expr. que significa moltíssim. *Vaig al.lucinar per un tubo*, vaig al.lucinar moltíssim o va ser una cosa increïble. *Pringarà per un tubo*, ho passarà molt malament.

peringar v. tr. Ferir, fer sang (en l'argot dels malfactors); deformació de **pringar**: embrutar (Alcover-Moll). Matar.

pestasso m. Format amb el sufix cast. -asso. Pudor molt forta. *Quan passes per Sarrirà sents un pestasso!*

pet m. Figuratiu, embriaguesa (Alcover-Moll).

peta m. Possiblement de **petar**. Veieu **canuto**.

petar v. tr. Encendre el **peta** o cigarreta de haixix. *Em deixes petar-lo?*

picar-se v. pr. Injectar-se droga, generalment heroïna.

pico m. Cast. Injecció de droga, generalment heroïna.

pijo [píxu] m. Cast. Persona que es sol distingir pel seu aspecte extern —molt acurat i ben vestit. Solen dir-los també nens bé. En les expr. *m'importa un pijo*, m'importa ben poca cosa. *No lliga un pijo*, no entén res. (**pijo**: cosa insignificant, naderia (Diccionario de la Real Academia Española)).

pilotasso m. A partir del f. *pilota* i l'addició del sufix cast. -asso. Borratxera.

piltra f. Cast. Llit. *Tinc ganes d'agafar la piltra i clapar.*

pinta f. Cast. Aspecte. Figuratiu, aspecte exterior (Alcover-Moll). *Tens mala pinta avui.*

pinya f. Cop de puny, o en general, cop donat amb la mà per agredir (Alcover-Moll). Veieu **nata**.

pinys m. Ind. Dents. *Si no calles et trenco els pinys.*

pipa f. Metàfora per la semblança. Pistola. *Portava una pipa a la butxaca.*

pirula f. Ind. Mentida, engany. *Ens ha fet una pirula amb aquest costo.*

pirular v. tr. Ind. Fer la **pirula**. Enganyar. *Li vaig pirular la bossa*, em va deixar la bossa i me la vaig quedar.

plasta f. i m. Persona enganxosa, que sempre està al damunt. *Pelma. No puc desfer-me'n, és un plasta.*

pols m. Veieu **fer pols**.

polvo m. Cast. Només en l'expr. *fotre un polvo*, realitzar l'acte sexual. *Un polvo, una mica afectiu* (grafit recollit en un bar de Girona).

porro m. Possible metàfora irònica per la semblança. Veieu **canuto**.

potra f. Figuratiu, bona sort (or., occ., val.) (Alcover-Moll).

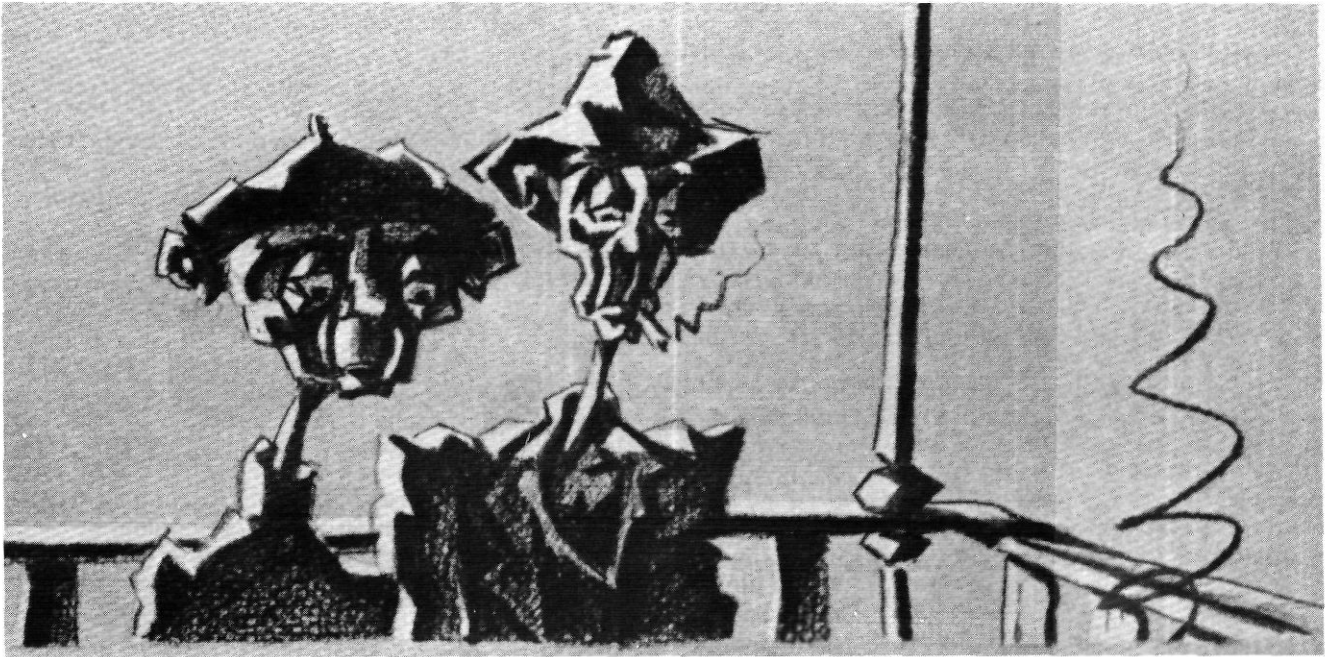
primo m. Cast. Persona que es deixa enredar fàcilment. *Ja li han tornat a fer la pirula, és un primo.*

pringar v. tr. Cal. Passar-ho malament a causa d'algun motiu o fet. *Jo he estat pintant fins avui, que pringui ell, ara*, o sigui, que pinti l'altra persona i que ho passi malament.

priva f. A partir de **privar**. Beguda alcohòlica. *Hi havia molta priva en aquella festa.*

privar v. tr. Cal. En l'argot dels malfactors, beure (Alcover-Moll). Beure alcohol, **mamar**. *Vam privar massa aquella nit.*

pupes m. i f. De *pupa* (mal, dolor físic (Alcover-Moll)). Persona que sempre es queixa de mals físics que, generalment, són pro-

ducte de la seva imaginació.
Avui té mal de cap, és un pupes.

rasca f. Aire fred, fred en general.
Quina rasca al carrer!

rata m. i f. Avar (Fabra).

rotllo m. Veieu **enrotllar**.

rulo m. Ind. Veieu **canuto**. També en l'expr. *anar a fer un rulo*, *anar a fer un tomb*.

Q

quedar-se v. pr. Fixar-se, retenir una cosa (generalment, no física). *Queda't amb els moviments del cantant*. Quan algú diu una cosa i hom no sap què respondre. *Quan ho vaig dir a la Maria, em vaig quedar amb ella*.

quedar-s'hi v. pr. Morir. Generalment s'usa quan algú pateix una malaltia o ha tingut un accident i no n'ha sortit. *La nata va ser molt forta, per pèls no s'hi va quedar*.

quilo m. Un milió de pessetes. *Necessites tres quilos per comprar un cotxe així*. Ús adverbial, usat sempre amb article indeterminat. *El jersei em mola un quilo, m'agrada moltíssim*.

R

ràcano m. Segons Lluís López del Castillo, cast. d'origen incert usat en l'argot militar amb el sentit de gandul. En el nostre argot vol dir avar.

S

sobar v. intr. Dormir. *Vaig estar sobant tot el diumenge*. v. intr. Cast. Estar molt al damunt d'algú. *El plasta aquest tot el dia em soba*.

sudaca m. i f. De l'abreviació del mot original i l'addició del sufix -ca. Sud-americà. *No m'agraden les pel·lícules sudaques*.

súper Quan va sol, funciona com un adj. i ve a significar excessivament bo. *Aquest disc és súper*. Funció adverbial, d'acompanyament d'un adj., llavors significa simplement en excés. *És súper guapo aquest disc. És un llibre súper dolent*.

swing m. Angl. de *swing*. Ritme. *Aquesta cançó té molt swing*. Aplicat a una persona, que sent el ritme: ganes de moure's, de ballar... *Porto molt swing, avui*.

T

talego m. Cast. La presó. *Et poden fotre al talego per això*. **un talego**, bitllet de mil pessetes (**tener talego**: fig y fam. tener dinero (Diccionario de la Real Academia Española)). *He comprat un disc de segona mà per mig talego*.

tarro m. Cast. Veieu **coco**.

tequi m. Ind. Cotxe. *Agafem el tequi per anar a comprar?*

tigre m. s. rel. Lavabo. *Millor no vagis al tigre d'aquest bar. Fa pudor de tigre, això*

tira, la tira, expr. adverbial que significa molt. *M'agrada la tira*. *Tira*, cal. significa camí (segons Pabano); potser té alguna relació amb el sentit que en l'argot es dona a l'expr. **la tira**.

tirat, -ada adj. Cansat. *El partit d'aquest matí m'ha deixat tirat*. A vegades, sinònim d'**apalancat**. *M'he tirat al sofà a veure la tele*.

titi f. Noia. *En Joan va amb una titi súper guapa*. A vegades, xicota. *És la titi d'en Joan*. m. Noi (estranyament).

tiu, tia m. i f. Noi, amic, company (i en femení). Segons Alcover-

LLETRES

Moll, **tia** s'usa en llenguatge d'argot o imitant aquest, però no fa cap referència a **tiu**. És probable que, originàriament, només s'usés **tia**, i, a partir d'aquí es creés el masculí **tiu**. És un *tiu molt maco*, en Joan.

toc m. Fer el toc: beure una copa (Empordà, Garrotxa) (Alcover-Moll). *Anem a fer un toc?*. També, toc d'atenció. *Si continua així li hauríem de donar un toc*.

tocata m. Tocadiscos. Abreviació de la mateixa paraula (*toca*) i posterior addició del sufix *-ta*. *Quin tocata més guapo!*

tocinera f. Cast. A vegades es diu *coxinera*. Veieu *iogurtera*.

tope Cast. En excés, el màxim de bo. Funciona com **súper**, quan va sol, funció adjectiva: *això és tope!*. Acompanyat d'un adj. fun-

ció adverbial: *una casa tope gansa*. Pot funcionar sol, com a expressió d'eufòria: *tope!*: molt bé, magnífic.

total adj. Una cosa és **total** quan està molt i molt bé. *El concert va ser total*.

tou m. Embriac (Vallès, Penedès) (Alcover-Moll). Borraxera. Borraxo. *Quin tou l'altra nit!*. En Joan va tou.

tranqui m. i f. Adj. Apòcope de tranquil, tranquil·la «—*Tu tranqui, ho controlo tot, hi ha temps*» (Maria Jaén, *Amorrada al piló*, pàg. 50).

trena f. La presó en llenguatge d'argot dels malfactors (Alcover-Moll). Vinyoles ho considera un manlleu del francès *traîne*, fet per l'antiga germania castellana.

trip m. Angl. de *trip*. Al·lucinació

produïda per la droga (en especial per LSD) (Vinyoles). Dosi de LSD.

tripar v. intr. A partir de **trip**. Al·lucinar-se amb una droga (Vinyoles). Al·lucinar sota els efectes d'un **trip**. *A la festa, la majoria de la gent tripava*.

tripi m. Diminutiu de **trip**. *La majoria de gent anava de tripi*.

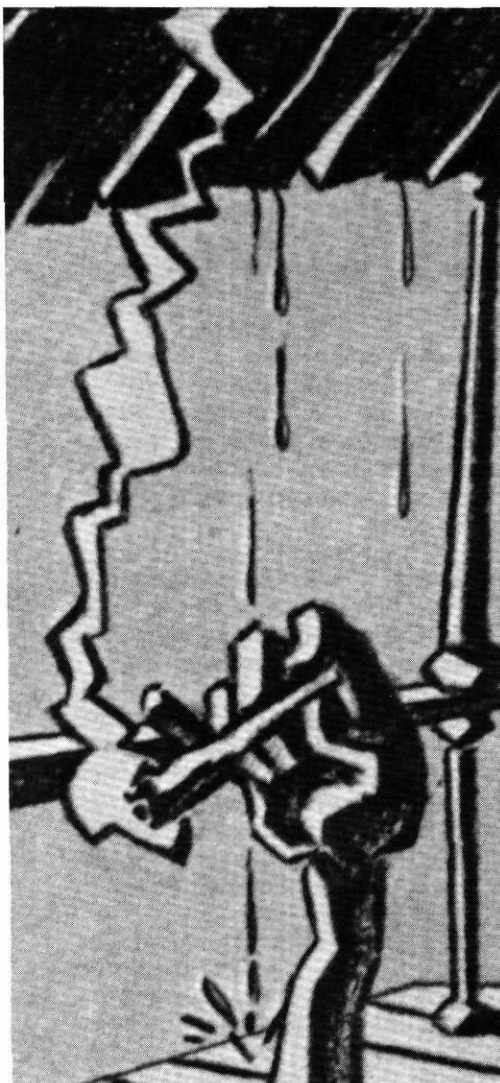
trola f. Possible Cal. Mentida, engany.

trompa f. Borraxera (Alcover-Moll).

trompeta f. Cigarreta de haixix (**canuto**) de forma cònica.

turca f. Cast. Borraxera (Alcover-Moll).

tubo m. Veieu **per un tubo**.

V

vacil·lar v. intr. Comportar-se presumptuosament, com un fatxenda. *A mi no em vacil·lis*.

vacilon [b silón] m. Que **vacil·la**.

vell, -a m. i f. El pare i la mare. **Els vells**: els pares. *Tinc uns vells molt macos, jo*.

virolles f. Metàfora per la semblança. Diners, pessetes. *Calen moltes virolles per muntar un negoci així*.

whiskata m. De l'angl. *whisky*, amb l'addició del sufix *-ta*. Whisky. *Vaig a demanar un whiskata*.

X

xapar v. tr. Tancar les portes d'una botiga, un bar o qualsevol local públic. *Hem arribat tard, ja han xapat el súper*.

xati f. Possible cal. *xato*, amb l'addició del sufix femení *-i* (propi cal.). Noia, generalment dit d'una manera carinyosa o admirativa. *Has*

ARXIU

vist quina xati?. A vegades, xicota. *La xati d'en Joan.*

xava m. i f. Noi, en llenguatge molt vulgar, de Barcelona (Alcover-Moll). De Barcelona. *A l'estiu, tots aquests poblets s'omplen de xaves.*

xaxí m. i f. Una cosa és **xaxí** quan està molt bé o agrada molt. Vindria a ser sinònim de **guai**. Ind. *Té una moto xaxi. Vaig passar-m'ho xaxi l'altre dia.*

xina f. Cast. Veieu **pedra**.

xinorri o **txinorri** m. i f. Cal. Nen petit, vailet. *Hi havia uns xinorris jugant a bàsquet.*

xirri m. Ind. Veieu **canuto**.

xisquero o **txisquero** m. Encenedor. Possible onomatopeia del so de l'encenedor quan s'usa. Ind. *Ja he tornat a perdre el txisquero.*

xona f. Dona bruta (Cerdanya, Empordà); vulva (Empordà, Plana

de Vic, Tortosa, Maó) (Alcover-Moll). Noia. *Mira quina xona més maca.*

xungo, **-a** adj. Cal. *xunga*: falsa, malalta, en l'argot dels malfactors (Alcover-Moll). Que qualitativament no és gaire bo. *Un treball molt xungo.* Referit a persones, és sinònim de **cascat**. *Estic una mica xungo, avui.* Referit a situacions, vol dir desagradable, no gaire bé. *Una festa molt xungo. Un rotllo molt xungo.*

xupa o **jupa** f. Americana, jaqueta (Alcover-Moll). Possible cal. Jaqueta, peça d'abric. *M'he comprat una xupa super guai.*

xupito, **xupet** m. Got petit de whisky. *Vaig a demanar un xupito amb gel.*

xut m. Injecció d'heroïna.

xuta f. Xeringa usada per **xutar-se**.

xutar-se v. pr. Fer-se un **xut**, injectar-se una dosi de droga, generalment heroïna.

Montserrat Romà és estudiant de 4t. de Filologia Catalana al Col·legi Universitari de Girona.

Les vinyetes que il·lustren el Vocabulari d'argot han estat publicades en el n° 0 de la revista de còmics, arts plàstiques i disseny "Imajen de Sevilla", editada per l'Ajuntament de Sevilla.